

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista

VD/3696/03.00.00/2024

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Vantaan kaupungilta 7.5.2024 lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta perusopetuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamiseksi. Lausunto jätetään sähköisessä lausuntopalvelu.fi -palvelussa 18.6.2024 mennessä. Lausuntopyyntö asiakirjoineen löytyy opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopalvelusta osoitteesta: Lausunto - Lausuntopalvelu.

Hallituksen esityksen taustalla on pääministeri Orpon hallitusohjelman tavoitteiden mukainen perusopetuslain uudistaminen. Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään muutettavaksi oppimisen ja koulunkäynnin tukea koskevat säännökset perusopetuslaissa ja siihen liittyvissä laeissa. Esityksen tavoitteena on uudistaa nykyinen voimassa oleva oppimisen ja koulunkäyntiä tukea koskeva lainsäädäntö niin, että tuen muodot olisivat valtakunnallisesti yhtenäiset, selkeät ja monipuoliset. Esityksessä pyritään selkiyttämään oppilaiden annettavien tukimuotojen kokonaisuutta, tuen järjestämisen periaatteita, käytäntöjä ja käsitteitä. Esityksen tavoitteena on myös varmistaa riittävät resurssit tukitoimien toteuttamiseen. Lisäksi esityksen pyrkimyksenä on vähentää opetushenkilöstön hallinnollista työtä vähentämällä tuen arvioinnissa, päätöksenteossa ja suunnittelussa tarvittavien asiakirjojen määrää sekä keventämällä niiden valmisteluprosessia.

Hallituksen esitys liittyy valtion vuoden 2025 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä sekä lait on tarkoitettu tulemaan voimaan pääsääntöisesti 1.8.2025

Hallituksen esityksen mukaan oppimisen ja koulunkäynnin tukea muutettaisiin niin, että ns. tuen kolmiportaisuudesta (yleinen, tehostettu ja erityinen tuki) luovuttaisiin ja sen sijaan siirryttäisiin ennakoivien ja oppilaskohtaisten tukitoimien käsitteisiin. Tällöin sääntely perustuisi oppilaan oikeuteen saada sekä ennakoivia tukitoimia että yksilöllisiin tilanteisiinsa soveltuvia tukitoimia. Tukitoimi käsitteenä tarkoittaisi oppilaan tukemista siihen, että hän voisi osallistua esiopetukseen ja suorittaa perusopetuksen oppimäärän. Perusopetuksen oppimäärän rajoittaminen ja opetussuunnitelman tavoitteista poikkeaminen olisi aina viimesijainen toimi. Lisäksi se, että oppilas vapautettaisiin suorittamasta perusopetuksen oppimäärää joko osin tai kokonaan, olisi aina viimesijainen toimi.

Esityksen mukaan tukitoimiin kuuluisivat ennakoivat tukitoimet, oppilaskohtaiset tukitoimet ja perusopetuksen oppimäärää ja opetussuunnitelman tavoitteita rajaavat toimet. Esi- ja perusopetuksen tavoitteita tai sisältöjä ei rajattaisi ennakoivilla tai oppilaskohtaisilla tukitoimilla eikä laissa säädettyjä tukitoimia soveltamalla voisi enää vapauttaa oppilasta suorittamasta perusopetuksen oppimäärää. Ennakoivien ja oppilaskohtaisten tukitoimien tarkoituksena olisi tukea oppilasta perusopetuksen oppimäärän suorittamisessa ja opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamisessa. Oppilaalla olisi aina ensisijaisesti oikeus ennakoiviin tukitoimiin, jotka olisivat ryhmässä toteutettavia. Ennakoivia tukitoimia olisivat ennakoiva tukiopeus, opetuskielen tukiopeus sekä lyhytaikainen erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. Esityksessä erotettaisiin yleinen, kaikkiin oppiaineisiin tai oppimisen vaikeuksiin kohdentuva ennakoiva tukiopeus ja opetuskielen tukiopeus selkeästi omiksi, toisistaan erillisiksi tukimuodoiksi. Tällä pyritään varmistamaan, että opetuskielen puutteista johtuvaan opinnoissa jälkeen jäämiseen on riittävästi resurssia puuttua. Lisäksi pyritään varmistamaan, että matemaattisista tai lukivaikeuksista johtuvat oppimisen ongelmat voidaan tunnistaa ja sitä kautta kohdentaa tukiopeusta tai erityisopettajan antamaa opetusta tarkoituksenmukaisesti.

Esityksen mukaan nykyisistä pedagogisista asiakirjoista (pedagoginen arvio/selvitys ja oppimissuunnitelma/HOJKS) erillisinä suunnitelminaan luovuttaisiin ja sen sijaan säädettäisiin oppilaskohtaisten tukitoimien arvioinnista, päätöksestä ja suunnitelmasta. Tämä selkeyttäisi tuen käynnistämistä ja seurantaa koskevaa asiakirjakokonaisuutta. Tässä yhteydessä säädettäisiin niistä tiedoista, jotka ovat ainakin kirjattava tuen arviointi- ja tuen toteuttamisen suunnitelma-asiakirjaan ja näin oppilastietojen kirjaamista yhdenmukaistettaisiin.

Esityksessä säädettäisiin myös opetusryhmien muodostamisesta siten, että aiempi perusopetusasetuksen 2§ nostettaisiin perusopetuslakiin sekä lisäksi jatkossa yhden opettajan opettamassa opetusryhmässä voisi olla enintään 5 erityisopettajan opetusta oppilaskohtaisena tukitoimena saavaa oppilasta.

Esityksen mukaan pidennetyn oppivelvollisuuden käsitteestä luovuttaisiin ja jatkossa sen kaltaiset tilanteet käsitettäisiin esiopetuksessa suoritettavaksi varhennetuksi oppivelvollisuudeksi ja perusopetuksessa järjestettäväksi opetukseksi oppilaille, joilla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Osana tätä uudistusta poistuisi perusopetuslain 27 § mukainen mahdollisuus aloittaa koulunkäynti vuotta säädettyä myöhemmin. Lisäksi tähän liittyen tehtäisiin tarvittavat muutokset mm. opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakiin sekä lakiin kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta.

Esityksen mukaan perusopetuslakiin lisättäisiin konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu, joka tarkoittaisi ennaltaehkäisevien ja korjaavien toimenpiteiden suunnittelua ja toteutusta oppilaan omassa koulussa tai esiopetusryhmässä. Palvelua olisi tarkoitus antaa etenkin niiden oppilaiden opetukseen, jotka eivät vielä ole erikoissairaanhoidon tai varsinaisen sairaalaopetuksen tarpeessa. Tämän lisäksi täsmennettäisiin kunnan peruspalveluista annettuun lakiin kotikunnattomien oppilaiden sairaalaopetuksen ja konsultatiivisen palvelun korvausvelvoitetta.

Opetus ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa erityisesti seuraavista näkökulmista:

- Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?
- Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?
- Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?
- Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?
- Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?
- Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?
- Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 4.6.2024 § 8

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa opetus- ja kulttuuriministeriöön liitteenä olevan mukainen lausunto hallituksen esitysluonnoksesta perusopetuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamiseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Perussuomalaiset jättivät seuraavan pöytäkirjalausuman:

Perussuomalaiset ei jaa kaupungin näkemystä siitä, että inklusiiviset periaatteet kannattaisi kirjata lakiin.

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto perusopetuslain tuen uudistuksesta
- Hallituksen esitys perusopetuslain muuttamisesta
- Vantaan kaupungin lausuntotiivistelmä perusopetuslain tuen uudistuksesta

Täytäntöönpano: Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja ruotsinkielisten palveluiden palvelualue

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus kasvatuksen ja oppimisen lautakunnalle

Lisätiedot:

Varhaiskasvatuksen johtaja Mikko Mäkelä, p. 050 341 7386, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Perusopetuksen johtaja Ilkka Kalo, p. 040 707 1115, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Ruotsinkielisten palveluiden johtaja Anders Vikström, p. 043 825 7442, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)